

UDK 840-3
Jo-76

Versta iš:
Laurent Joffrin
LA PRINCESSE OUBLIÉE
Robert Laffont, Paris, 2002

*Leidinio vertimą rėmė
Europos Sąjungos programa
„Culture 2000“*

Culture 2000

Vertėjas
Laimonas Tapinas

Redaktorė
Vida Daunortienė

Korektorė
Zita Kutraitė

ISBN 9955-595-61-2

© Editions Robert Laffont, Paris, 2002
All Rights Reserved
© UAB Kronta, 2005
Visos teisės saugomos

Pratarmė

Daugelis šios knygos veikėjų autentiški. Aprašyti partizaninio karo ir pasipriešinimo veiksmai – istoriniai. Tačiau datos, vardai ir vietovardžiai dėl intrigos pakeisti. Tai – romanas.

Padėkos

Pirmiausia dėkoju Nikolei Lattés, kuri patikėjo Noor nuo pirmosios minutės. Nuoširdus ačiū taip pat ir Malsi Ozona, priėmusiam mano rankraštį su dėmesiu ir puikia kompetencija.

Prologas

Tai buvo pati švelniausia kovotoja, kurią pažinojau. Ją ištraukė iš išburto pasaulio ir pasiuntė į barbarų aplinką, į totalinį karą, kur leistinos visos priemonės. Princesė iš „Tūkstančio ir vienos nakties“. Ji kovėsi ilgiau ir geriau už kitus šitame bevardžiame mūšyje su slaptaisiais kodais, žudymais naktyje ir kankinimo salėmis. Princesėms apskritai skirta tik gimti. Ji mirė dėl mūsų.

Šiandiniame pasaulyje, kuris neturi atminties, prisiminimai apie didvyrius išsitrina. Bet man Noor visada lieka gyva. Priešaušryje, kai pirmoji dienos šviesa spragsi židinyje, o tolumoje ošia jūra, aš matau jos veidą, iškylantį virš bangų. Granvilyje, kur rašau atsi- gręžęs į Vakarus, normandų paplūdimys panašus į tą 1944 metų birželio šeštosios paplūdimį. Gal dėl to pasirinkau jį... Čia, kaip ir Omahos paplūdimyje¹, putų ritinėliai plaukia į atvirą jūrą, o drėgna- me smėlyje atsispindi debesys. Kaip ir Omahos paplūdimyje, čia, kalvose, juosiančiose pajūry, yra bunkerių. Kaip ir Omahos paplūdi- myje, nuo mano virš vandens kyšančios olos anfilada leidžiasi įlankėlė. Kiekvieną rytą aš atidžiai stebiu horizontą, ieškodamas są- jungininkų laivyno, kuris galėtų išsilaipinti čia, kaip Kursėje ar Aromanše². Toji birželio 6-osios aušra ir potvynis kiekvieną dieną atgimsta priešais mano namelį ant smėlio. Dėl jos pasiaukėjo No- or. Dėl laisvės aušros... Apie ją savo kalėjime svajojo ji, pažinojusi tik tironiją.

¹ Skaičiai čia ir kitur – nuoroda į paaiškinimus, esančius knygos pabaigoje. – *Vert. past.*

Noor ateitis buvo muzika, eilės, puslapiai, pajuodę nuo sielos karščio ir virpėjimo. Kodėl ji puolė į tas grumtynes, nors niekas jos nevertė? Kodėl pasirinko pačią blogiausią iš kovų be uniformos ir įstatymo? Kodėl ji pasiryžo didžiausiam pavojui, ji, gyvenusi knygų ir arfų akordų giedroje? Kodėl mirė už Vakarų idėją? Ji, pažinojusi tik Rytų dievus? Prancūzija ir Anglija ją užmiršo, beje, kaip ir jos draugai. Tačiau, jeigu mes išėjome iš pragaro, tai ir dėl to, kad ji paėmė mus už rankos.

Šiandien, 1964 metų birželio 6-ąją, yra metinės. Mūsų metinės. Ir pagaliau aš nusprendžiau parašyti jos istoriją. Nes ji nusipelnė geresnio paminklo nei toji nuo lietaus pajuodusi plokštė ant akmeninio paminklo Anglijos kaime. Nes visi tie, kurie buvo greta jos, draugai ir priešai, jos neužmiršo, kaip ir aš, ir norėtu matyti ją vėl atgyjančią.

Nes reikia liudyti. Nes čia nelabai žinoma apie vaidmenį tos ekscentrikų armijos, kuri pasiuntė Noor už fronto linijos. Indų princesę kovoti prieš Hitlerį. SOE... Keistų didvyrių tarnyba. Didysis sabotazo cirkas. Barokiška klastingų smūgių karalystė. Tačiau niekas neturėtų stebinti šitame improvizuotame kare, pradėtame demokratinių jėgų, kurias prieš tai sumušė fašistų orda.

Mūsų armijoms vadovavo paralyžiuotas jankis³ ir anglas alkohikas⁴. Patonas⁵ laikė save Hanibalu⁶, Makartūras⁷ – Romos konsulu⁸. Vinstono Čerčilio, visą gyvenimą skendėjusio juodoje depresijoje, sveikatos dosjė draudė jam imtis net mažiausio vadovavimo darbo. Jis, kolonijinis rasistas, dailininkas neurastenikas, monarchijos gynėjas, Musolinio garbintojas, tapo demokratijos riteriu. Tuo metu, kai Vokietijos kariuomenė 1940 metų birželį ilgiems metams įsikūrė Lamanšo ir Atlanto pakrantėse, jis įsakė šutvei avantiūristų, nusikaltėlių, prietrankų aristokratų ir marksistujančių homoseksualų „uždegti Europoje ugnį“.

Prancūzijoje specialiųjų operacijų tarnybos istorija nežinoma – ją užtemdė golistų ir komunistų pasipriešinimo veikla. Tačiau tarp tūkstančių prancūzų – britų agentų, infiltruotų į okupuotą terito-

riją, rezistentai su Lotaringijos Kryžiaus ordinais neturėjo nei pinigų, nei ginklų, nei ryšių; Diuklo ir Tijono⁹ – FTP¹⁰ neturėjo nei šautuvų, nei sprogmenų. Be SOE, sukilėliai Bretanėje nebūtų sulaukę tų elitinių Vermachto dalinių, kurie vokiečiams buvo tokie reikalingi Normandijoje. Be SOE, Reicho divizijos būtų greičiau užėmusios Šiaurės Prancūzijos paplūdimius ir, be abejo, pakreipusios pusiausvyrą nacių naudai. Be SOE, „šešėlių armijos“ stuburo, pagalbos, amerikiečių dalinių vadas, įsikūręs Šerbūre, nebūtų galėjęs perduoti nacių tvirtovės detalaus gynybinių įsitvirtinimų plano, kurį slapta parengė prancūzų bei anglų šnipai ir kuris išprovokavo moralinę tvirtovės žlugimą ir jos kapituliaciją. Per penkerius metus SOE į priešų užnugarį pasiuntė daugiau kaip penkis tūkstančius agentų. Prieš kiekvieną generalinio štabo posėdį, kuriuos Adolfas Hitleris rengdavo kasdien, jis įdėmiai perskaitydavo ataskaitą apie gestapo pastangas sunaikinti šį sabotazininkų legioną. Šių ataskaitų apie SOE citatos suteikdavo blogio genijui atokvėpio minučių. Pasi-priešinimo liepsna neužgeso, nes ji buvo įpučiama iš viršaus.

Šitoje karštakošių ir idiotų armijoje, kur aš buvau vienas iš labiausiai pripažintų, šitame Antrojo pasaulinio karo stebuklų kieme Noor buvo princesė. Aš, kuris ją pažinojau, kovojau šalia, geriausiai galiu pasakyti, kas ji buvo. Aš tai supratau gerokai po karo per dešimt metų trukusį tyrimą, apklausęs išgyvenusiuosius šį didvyrišką farsą. Aš rašau jiems ir jai. Nes šita šnipė, su kuria susidūriau naktyje, yra mano gyvenimo moteris.